

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА
ВИХОВАННЯ**

Освітньо-професійна програма
«Початкова освіта»
першого (бакалаврського) рівня

За спеціальністю АЗ Початкова освіта

галузі знань А Освіта

Освітня кваліфікація: Бакалавр початкової освіти

Професійна кваліфікація: Вчитель початкових класів закладу загальної
середньої освіти

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 25 серпня
2025р.

м. Коломия – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і методика виховання
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна
Контактний телефон викладача	0956404947
Е-mail викладача	violetta.lappo@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна\заочна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/693
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальний курс «Теорія і методика виховання» входить до загальної системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Провідне завдання полягає в опануванні студентами сучасних теоретичних й практичних знань про принципи, форми, методи і засоби виховання, ознайомленні з різними напрямками виховання та технологією їх реалізації в освітньому процесі, набутті умінь організації та здійснення виховної роботи у загальноосвітній школі, позашкільних навчальних освітніх закладах, тимчасових дитячо-юнацьких осередках.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення зі специфікою закономірностей і принципів виховання, провідними методами і засобами виховання, формами організації виховного процесу в осередку загальноосвітнього закладу і закладу позашкільної освіти, особливостями виховання колективу молодших школярів, завданнями і способами реалізації основних напрямів виховання, способами залучення закордонного досвіду виховання учнівської молоді в контексті євроінтеграційних процесів модернізації освіти. Основними цілями є здійснювати управління процесом виховання; добирати методи і прийоми виховання; застосовувати індивідуальну, групову та масову форми виховної роботи; планувати і проводити години класного керівника; організовувати виховний захід; виконувати обов'язки класного керівника; співпрацювати з сім'ями учнів; залучати активну громадськість до процесу виховання; здійснювати виховну роботу в позашкільних закладах освіти.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії	
ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-4. Здатність працювати в команді. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.
СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефаківців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

ПР-02. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-16. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Вид заняття		Загальна кількість годин		
Лекції		24		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		26		
самостійна робота		100		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
V	A3 Початкова освіта	III	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Виховання як культурне явище та педагогічна категорія.		2	2	7
Тема 2. Структура, закономірності й принципи виховання.		2	2	7
Тема3. Загальні методи і засоби виховання.		2	2	7
Тема 4. Форми організації виховного процесу.		2	2	7
Тема 5. Особливості виховної роботи у початковій школі.		2	2	8
Тема 6. Виховна діяльність закладів позашкільної освіти.			2	8
Тема 7. Виховання розумової культури особистості.		2	2	8
Тема 8. Зміст і завдання морального виховання.		2	2	8
Тема 9. Особливості естетичного виховання школярів.		2	2	8
Тема 10. Формування екологічної культури у навчально-виховному процесі.		2	2	8
Тема 11.Формування екологічної культури у навчально-виховному процесі.		2	2	8
Тема 12. Специфіка фізичного виховання у процесі всебічного розвитку особистості.		2	2	8
Тема 13. Основи громадянського виховання учнів початкової школи.		2	2	8
ЗАГ.:		24	26	100
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «Fx», «F»).			
Вимоги до письмових робіт	Передбачено підсумкове тестування, яке складається з 50 різнорівневих тестових завдань. Загальна кількість набраних балів (1-50 балів).			

Семінарські заняття	Оцінюється діяльність на усіх заняттях упродовж семестру за 5- бальною шкалою. Освітня діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях оцінюється від 1-до 5 балів кожне. Загалом: 1-25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи. Виконання завдань не менше ніж 60 % всіх видів завдань з курсу. Результати поточного та рубіжного контролю проставляються у журналі за накопичувальним принципом і є підставою допуску до заліку. При виставленні оцінки за залік (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, під час виконання завдань для самостійної роботи, а також бали поточного та підсумкового тестування.
Підсумковий контроль	Екзамен.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Реферат; мультимедійна презентація; сценарій.

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Відвідування занять:

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу у ЗВО. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування. Рекомендовані платформи EdEra, Prometeus, Coursera.

8. Рекомендована література

1. Ареф'єв В.Г. Основи теорії та методики фізичного виховання : підручник. Київ: вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. 327 с.
2. Артюшенко А.О. Формування в учнів загальноосвітньої школи особистісної мобільності у процесі фізичного виховання. Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2021. 393 с.
3. Баришполь С.В. Розвиток інтелектуальних і моральних якостей особистості молодшого школяра. Харків: Основа, 2015. 15 с.
4. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Київ; Чернівці: Букрек, 2015. Т.1. 2015. 839 с.
5. Білецька І.О. Методи і засоби особистісно орієнтованого виховання: навч.-метод. посіб. Умань: Жовтий, 2019. 147 с.
6. Бойко А. Е. Педагогічні умови творчого самовираження молодших школярів у закладах позашкільної освіти: дисертація. URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-boyko-annu-eduardivny/>
7. Бугаєнко Л.П. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи. Одеса: Астропринт, 2020. 110 с.
8. Виховання гуманістично спрямованої особистості: навч.-метод. посіб. / за ред. Т.Д. Дем'янук. Рівне: Волин. обереги, 2021. 234 с.
9. Виховання моральності підростаючого покоління: наук.-метод. посіб. / за ред. К.І.Чорної. Київ : Богдана, 2015. 285 с.
10. Волошин П. М. Виховання громадянськості молодших школярів у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу: монографія. Умань : М.М. Сочінський, 2016. 211 с.

11. Гавриш Н.П. Національне виховання учнівської молоді. Київ: Шк. світ, 2021. 125 с.
12. Гриців Т. Г. Виховання ціннісного ставлення до Батьківщини у молодших школярів засобами народної педагогіки: дисертація: URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-hrytsiv/>
13. Громадянська освіта у системі роботи класного керівника: метод. посіб. з громадянського виховання для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів, а також пропедевтичні заняття для початкової школи / за ред. П.В. Вербицької. Львів : ЗУКЦ, 2019. 209 с.

Допоміжна

14. Іванчук М. Г. Виховний потенціал рідного краю. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю: навч. посіб. Чернівці : ЧНУ, 2021. 239 с.
15. Інноваційні технології в початковій школі: навч. посіб./ за ред. Т.В. Бишова Київ : Пік. світ, 2018. 112 с.
16. Іова В.Ю. Правове виховання та правовий захист учнів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2019. 198 с.
17. Казанішена Н.В. Формування професійної готовності вчителя до екологічного виховання учнів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2020. 74 с.
18. Коберник О. М. Інноваційні технології навчання та виховання: навч. посіб. Умань: Жовтий, 2020. 208 с.
19. Ковальчук Г.П. Трудове виховання школярів у загальноосвітніх закладах України наприкінці ХІХ – в першій третині ХХ століття: аналіз криз призму сучасності. Київ : Академія, 2019. 404 с.
20. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. Шкільна бібліотека. 2017. № 3. С. 11–19
21. Копач С. О. Національно-патріотичне виховання : накази. Київ : Вік, 2019. 132 с.
22. Кузьменко В. В. Методика полікультурного виховання учнів в умовах родинно-шкільного освітнього простору : навч. посіб. Херсон: Херсон. акад. неперерв. освіти, 2017. 247 с.
23. Лаппо В.В. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. 360 с.
24. Лаппо В.В. Педагогічна інноватика: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 360 с.
25. Лаппо В.В. Теорія виховання: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 312 с.
26. Лізинський В.М. Практичне виховання в школі: особливості та планування. Харків: Ранок, 2017. 160 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
2. Закон України «Про освіту» URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
3. Закон України «Про позашкільну освіту» URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. URL: <http://mon.gov.ua/usi-novini/novini/2015/06/16/nacjonalno-patriotichne-vihovannya/>
5. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
6. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.
7. Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді : постанова Верховної Ради України від 12.05.2015 р. № 2394. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
8. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді : наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 27.10.09 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/other/>
9. Про методичні рекомендації з організації патріотичного виховання дітей та учнівської молоді у 2014/2015 навчальному році : лист Мін-ва освіти і науки України від 27.11.2014 № 1/9-614. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/>

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	41	41		Рішення Науково- методичної ради	22.06.2023	Макарук О.Л.